

Fot. Andrzej Rutkowski

MOSAL
Kuźnia akrobatów

MOSAL The forge of aerobatic pilots

Dla większości ludzi latanie jest sposobem na szybkie, bezpieczne i wygodne pokonywanie dużych odległości. Są jednak tacy, dla których latanie to sposób na życie. Dzięki perfekcyjnemu opanowaniu sztuki pilotażu potrafią oni do granic możliwości wykorzystywać swoje umiejętności i osiągi maszyn, na których latają. To piloci akrobacyjni – lotnicza elita, zachwycająca widzów podczas zawodów i pokazów lotniczych. / For most people flying is just a way of fast, safe and convenient covering large distances. But there are some for whom flying is a way of life. Thanks to their perfect mastery in the art of flying, they can use their skills and machines' capabilities up to the limits. These are aerobatic pilots – the elite of the air that enchant the audience of air shows and competitions.

Marcin Sigmund

O podniebnych wyczynach marzy wielu młodych ludzi, jednak tylko nielicznym z nich dane jest zrealizować swe pragnienia. Poza doskonałym zdrowiem i determinacją potrzebni są wykwalifikowani instruktorzy, sprzęt latający i szkoły, w których można uczyć się akrobacji lotniczej.

Takim właśnie miejscem jest MOSAL, czyli Młodzieżowy Ośrodek Szkolenia w Akrobacji Lotniczej. Ośrodek ten powstał przy Aeroklubie Poznańskim w 2009 r. z inicjatywy pilotów sławnej Grupy Akrobacyjnej „Żelazny" z Piotrem Haberlandem i Wojciechem Krupą na czele.

Sky-high feats are the dream of a great many young people, but only a few are given a chance to satisfy their desires. Besides excellent health and determination, there are needed qualified instructors, aviation equipment and schools where one can learn aerobatics.

MOSAL, the Youth Aerobatic Training Centre is just such a place. The centre was established at Poznań Flying Club in 2009 at the initiative of "Żelazny", the famous aerobatic group of pilots headed by Peter Haberland and Wojciech Krupa.

Kadra instruktorska rekrutuje się z Grupy Akrobacyjnej Żelazny, unikatowej w skali światowej ze względu na wykonywanie pokazów w mieszanym składzie, złożonym z samolotów i szybowca. Tworzą ją: Wojciech Krupa – płk rezerwy, obecnie lider Grupy Akrobacyjnej „Żelazny", latał m.in. na samolotach Ts-11 Iskra, MiG-21 i F-16; Piotr Haberland – dyrektor Aeroklubu Poznańskiego, twórca klas lotniczych, lewoskrzydłowy Grupy Akrobacyjnej „Żelazny"; Jerzy Makula – wieloletni kapitan Polskich Linii Lotniczych „Lot", 7-krotny mistrz świata w akrobacji szybowcowej, pilot Boeinga 767 i członek Grupy Akrobacyjnej „Żelazny".

Ale świetni instruktorzy to niejedyna cecha czyniąca MOSAL wyjątkowym ośrodkiem. Akrobacja lotnicza jest jednym z najdroższych sportów. Bardzo kosztowne jest też szkolenie, dlatego zarezerwowane jest ono zwykle dla garstki najbogatszych. MOSAL to chlubny wyjątek. Jest to bowiem jedyne w Polsce miejsce, gdzie szkolenie w akrobacji lotniczej jest nieodpłatne – jego koszty pokrywa Aeroklub Poznański.

Ideą ośrodka jest bowiem odkrywanie prawdziwych talentów akrobacji lotniczej i pomoc w ich rozwoju. Kandydaci nie muszą dysponować pokaźnymi funduszami. Muszą mieć natomiast to, co dla pilota akrobacyjnego jest najważniejsze: pasję do latania, pokorę, chęć ciągłego samodoskonalenia i walki ze swoim organizmem, gdyż przeciążenia podczas niektórych manewrów sięgają 10 g, a beczki i pętle są kręcone przy prędkości blisko 400 km/h.

Większość członków MOSAL-u swoją przygodę z lotnictwem rozpoczęła od latania na szybowcach w ramach klas lotniczych. Po wstępnej selekcji najbardziej zaangażowani i osiągający najlepsze rezultaty, po zdobyciu licencji szybowcowej, przesiadali się na samoloty. Obecnie swe umiejętności akrobacyjne w MOSAL-u doskonali 12 pilotów w wieku od 18 do 28 lat.

The instructors have been recruited from "Żelazny", a worldwide unique aerobatic group famous for performing shows in a mixed composition of aircraft and gliders. It has been formed by Wojciech Krupa – reserve colonel, currently the leader of "Żelazny" Aerobatic Group who has flown among others TS-11 Iskra, Mig-21 and F-16; Peter Haberland – the head of Poznań Aerobatic Club, the founder of aviation classes, the leftwing of "Żelazny" Aerobatic Group, Jerzy Makula – the long-standing capitan of LOT Polish Airlines, the seven-time world champion in gliding aerobatics, Boeing 767 pilot and member of "Żelazny" Aerobatic Group.

But the excellent instructors are not the only feature that makes MOSAL an exceptional training centre. Aerobatics is one of the most expensive sports. The training is also very costly, that is why it is usually reserved for a handful of the richest. MOSAL is an honourable exception. It is in fact the only place in Poland where the training in aerobatics is free – the cost is covered by Poznań Flying Club.

The idea of the centre is to discover and develop genuine aerobatic talents who do not need to have substantial funds. Nevertheless, they must have what for an aerobatic pilot is the most important: a passion for flying, humility, a continuous desire for self-improvement and eagerness to struggle with their own bodies, as the gravity load during certain manoeuvres reaches 10g, with barrels and loops to be performed at the speed close to 400 km/h.

Most members of MOSAL have started their adventure with aviation from flying gliders under the aviation classes. After the initial selection and gaining a glider pilot license, the most committed trainees with the best results have transferred to airplanes. Currently, 12 pilots aged 18 to 28 are improving their aerobatic skills in MOSAL.

Fot. Andrzej Rutkowski

Szkolą się na samolotach i szybowcach w akrobacji podstawowej, średniej i wyższej. Z reguły czas wyszkolenia pilota do akrobacji wyższej wynosi 2-3 lata. Każdy etap szkolenia wymaga wiele pracy w powietrzu, ale przede wszystkim na ziemi. Ważnym czynnikiem jest współpraca z instruktorem, obserwacja lotów kolegów i koleżanek oraz analiza błędów, które na początku pojawiają się bardzo często, ale z biegiem szkolenia jest ich coraz mniej. Zawodnicy MOSAL-u szkolą się na wyczynowych samolotach i szybowcach, takich jak: Extra EA-330LC, Zlin Z–50 i Z-526f oraz szybowcach MDM FOX w wersji jedno- i dwumiejscowej. Szkolenia i wykłady prowadzone są głównie na lotnisku w Kobylnicy koło Poznania.

O klasie pilotów MOSAL-u najlepiej świadczą sukcesy, jakie odnieśli w 2011 r. Na Mistrzostwach Polski w akrobacji szybowcowej zwyciężyła Magdalena Stróżyk, trzecie miejsce zajął Tomasz Kaczmarczyk, Przemysław Wojtczak był czwarty, a Katarzyna Żmudzińska zajęła siódme miejsce. W akrobacji samolotowej trzecie miejsce zajął Łukasz Czepiela, Tomasz Zdziarski był piąty, a Wojciech Nowaczyk szósty. Poza pierwszą dziesiątką sklasyfikowana została Agata Nykaza, pierwsza kobieta w Polsce, która lata na wyczynowym samolocie Extra EA-330.

Koszt szkolenia każdego z młodych akrobatów to 30-60 tys. zł za sezon, w zależności od typu statku powietrznego, dlatego ośrodek cały czas prowadzi działania w celu pozyskania funduszy i sponsorów, którzy byliby zainteresowani inwestycją w prawdziwy skarb narodowy – polskich pilotów, którzy odnosić będą światowe sukcesy i szkolić kolejne pokolenia orłów.

***

Autor składa serdeczne podziękowania Pani Sarah Klebeko za pomoc w przygotowaniu niniejszego artykułu.

They train on aircraft and gliders within sportsman, intermediate and advanced aerobatics ratings. As a rule, it takes 2-3 years to train an advanced aerobatic pilot. Each stage of training requires a lot of work in the air, but above all on the ground. The crucial factor is close cooperation with instructors, observation of flights performed by co-trainees and fault analyses – there are a lot of mistakes at the beginning, but they are fewer and fewer in the course of the training. The MOSAL members use for their training high-performance airplanes and gliders, such as: Extra EA-330LC, Zlin Z-50 and Z-526f and MDM FOX gliders in one-and two-seat versions. Training and lectures are given primarily on the premises of Kobylnica airport near Poznań.

The successes the MOSAL pilots achieved in 2011 are the best evidence of their high class. At the Polish Championships in gliding aerobatics the first prize was won by Magdalena Stróżyk, the third place was taken by Tomasz Kaczmarczyk, Przemysław Wójtczak was the fourth, and Katarzyna Żmudzińska came in seventh. In airplane aerobatics, the third place went to Łukasz Czepiela, Tomasz Zdziarski was the fifth, and Wojciech Nowaczyk came in sixth. Agata Nykaza, the first woman in Poland who flies high-performance aircraft ExtraEA-330 was ranked outside the top ten.

The training cost of each young aerobatic pilot is about 30-60 thousand PLN per season, depending on the type of aircraft. That is why the centre has been continuously working on raising funds and find sponsors who are interested in investing in a true national treasure – the Polish pilots who will achieve international successes and may train the next generation of eagles.

***

The author would like to thank Mrs Sarah Klebeko for her assistance in preparing the article.